

Συνάντηση με την ποιήτρια Κική Δημουλά

Κονιάκ μηδέν αστέρων

Χαμένα πᾶνε ἐντελῶς τὰ λόγια τῶν δακρύων.
Ὅταν μιλάει ἡ ἀταξία ἡ τάξη σωπαίνει
-ἔχει μεγάλη πεῖρα ὁ χαμός.
Τώρα πρέπει νὰ σταθοῦμε στὸ πλευρὸ
τοῦ ἀνώφελου.
Σιγὰ σιγὰ νὰ ξαναβρεῖ τὸ λέγειν της ἡ μνήμη
νὰ δίνει ὠραῖες συμβουλές μακροζωΐας
σὲ ὅ,τι ἔχει πεθάνει.

Ἄς σταθοῦμε στὸ πλευρὸ ἐτούτης τῆς μικρῆς
Φωτογραφίας
ποὺ εἶναι ἀκόμα στὸν ἀνθὸ τοῦ μέλλοντός της:
νέοι ἀνώφελα λιγάκι ἀγκαλιασμένοι
ἐνώπιον ἀνωνύμως εὐθυμούσης παραλίας.
Ναύπλιο Εὐβοία Σκόπελος;
Θὰ πείξ
καὶ ποὺ δὲν ἦταν τότε θάλασσα.

(ἀπὸ τα Ποιήματα, Ἰκαρος 1998)

...« καὶ ποὺ δὲν ἦταν τότε θάλασσα », ο στίχος για τον οποίο αισθάνεται ὅτι κάπως ἔχει συμβάλει στην ποίηση, εἶπε, ἡ Ακαδημαϊκὸς καὶ ποιήτρια Κική Δημουλά στους μαθητὲς καὶ τις μαθήτριες τῆς Γ΄ Λυκείου που συνάντησε στο Ἴδρυμα Λασκαρίδη στον Πειραιά, τῆς Δευτέρας 16 Φεβρουαρίου, συνεπῆς στο ραντεβού τῆς μαζί τους. Τα παιδιά τὴν πλησίασαν με ἀβρότητα καὶ ἄρχισαν νὰ κατακλύζουν τὸ χῶρο με τὶς ερωτήσεις τους δίνοντάς τῆς τὴν ευκαιρία νὰ ἀναπτύξει τὸ λόγο καὶ τὶς ἀπόψεις τῆς καὶ νὰ ἀναφανεί ὁ τολμηρὸς, σκεπτόμενος ἄνθρωπος που ἀνταπαντᾷ στη ζωὴ, καταφάσκει καὶ συναινεῖ στις ἐμπειρίες καὶ περιπέτειές τῆς, σαν νὰ εἶναι μοναδικὴ κλήση καὶ προορισμὸς. Ἡ Παρασκευὴ, ἡ Αφροδίτη, ὁ Νικόλας, ἡ Νάνσυ, ἡ Κυριακὴ, ὁ Σταύρος, ὁ Σωτήρης - που δὲν εἶχε γράψει τὴν ἐρώτησή του, οὔτε τὴν εἶχε πει κανένας- ἀντιπροσώπευσαν με τὶς ερωτήσεις τους τὸ σχολεῖο μας καὶ ἐμπλούτισαν με τὶς παρατηρήσεις τους τὴν ἐμπειρία ὅλων ὅσων παρευρέθηκαν στὴν συνάντηση.

Τι εἶναι ἡ ποίηση, ἡ φύση τιμωρεῖ ὅταν δὲν ἐκπληρώνονται οἱ ἐντολές τῆς, ἔχει ἀλλάξει ἡ θέση τῆς γυναίκας ἀπὸ τότε που ἐγράψε τὸ *Σημεῖο Ἀναγνωρίσεως*, τι τὴν ὠθησε νὰ γράψει ποίηση, ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς τέχνης, ποῖος, νομίζει, ὅτι εἶναι ὁ πιο σημαντικὸς ποιητὴς, πῶς πρέπει νὰ διδάσκεται ἡ ποίηση καὶ ἡ λογοτεχνία γενικὰ ;

Οἱ ἀπαντήσεις τῆς δίνονταν ἀμεσα καὶ διατυπώνονταν καθαρὰ : Εἶναι δύσκολο νὰ ορίσουμε, ἀκριβῶς, τι εἶναι ἡ ποίηση, σίγουρα συνδέεται με τὴ γλῶσσα, ὁ ποιητὴς ζωγραφίζει με τὶς λέξεις, τὸ νόημα τῆς κάθε λέξης προσδιορίζεται ἀπὸ τὶς λέξεις που τὴν πλαισιώνουν, κάτω ἀπὸ τὸ φανερό υπάρχουν πολλοὶ κόσμοι που καθένας, ἀνάλογα με τὴν ἐυαισθησία του προσπαθεῖ νὰ ἀνιχνεύσει, σίγουρα, ὁ ἐσωτερικὸς ρυθμὸς ξεχωρίζει ἕνα

πεζό κείμενο από ένα ποίημα. Η ίδια, διευκρίνησε, ότι γράφει από ανάγκη , ενώ στην ποίηση την ώθησε και την στήριξε ο άντρας της , ποιητής Άθως Δημουλάς, που πίστευε στο ταλέντο της και αυτό της έδωσε δύναμη και επιμονή για να αντιμετωπίζει το 'αδιέξοδο'. Σημείωσε ακόμα, ότι τίποτε δεν είναι αγνό και καθαρό από εγωϊστικές φιλοδοξίες γι'αυτό και , μάλλον, δε θα έγραφε ποιήματα, αν δεν τα διάβαζε ο κόσμος. Βέβαια, δεν θα άλλαζε κάτι στα ποιήματά της, αν ήξερε ότι έτσι θα άρεσαν περισσότερο στο πλατύ κοινό. Για τη γυναίκα υποστήριξε ότι *'δεν είναι ίδια η θέση της με του άνδρα στον κόσμο από τη στιγμή που προορισμός της είναι να κάνει παιδιά'*. Για τη διδασκαλία της ποίησης στο σχολείο είπε ότι είναι κάτι δύσκολο και ότι αν ένα ποίημα ερμηνευτεί για να διδαχθεί αυτό μπορεί να σημαίνει και αποτυχία της ποίησης, όπως έλεγε και ο Σεφέρης. Για τους σπουδαιούς ποιητές διατύπωσε τη γνώμη της ότι *'ο Καβάφης είναι ανεπανάληπτος, ένας θεός στην ποίηση'*. Τέλος, για τον έρωτα είπε ότι είναι ανεμοστρόβιλος, δε ζει πολύ, αλλά, όταν τελειώνει μπορούμε να μιλάμε για *'έ ρ ω τ ε ς'* που σημαίνουν τον ενθουσιασμό για τη ζωή, για την οποία μας παρότρυνε να την αγαπάμε όπως και αν είναι, γιατί *'αυτά που δε θα έρθουν σ'εμάς θα πάνε σ'άλλους'* και *'ζωή μέσα στο θάνατο δεν υπάρχει, αλλά θεός μέσα στην ανυπαρξία του μπορεί να υπάρχει'* .

Δεν έκανα την ερώτησή μου για το έμφυλο χαρακτηριστικό στην ποίησή της. Δεν ξέρω κιόλας αν περιμένω απάντηση σ'αυτό και αν θα συμφωνούσα με την ενδεχόμενη απάντηση της . Για μένα, η επιθυμία ως κατάφαση στη ζωή, που διακρίνω στην ποίηση και την προσωπικότητα της Κικής Δημουλά, είναι πέρα από το έμφυλο στοιχείο, γένους ούτε θηλυκού, ούτε αρσενικού, μάλλον ανθρώπινου, και αυτό είναι.

Κατερίνα Αθανασίου, φιλόλογος

Κική Δημουλά